

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK XLIX. Ч. 151. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 3-го липня 1941.

No. 151. Jersey City, N. J., Thursday, July 3, 1941

VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0201. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

БОЛЬШЕВИКИ ПРОСЯТЬ ПОМОЧІ ВІД АМЕРИКИ

ВАШИНГТОН. — Підсекретар стейту Сомер Веллес заявив, що советський уряд зажадав матеріальної допомоги від Америки. Просьбу большевицького уряду передав советський амбасадор у Вашингтоні, Константин Уманський.

Згідно з урядовою опінією, советський уряд домагається, щоб Америка випустила в першу чергу ці матеріали, головню всякого роду машини, що ще передше були замовлені урядом СССР в Америці. За ці матеріали советський уряд годиться платити, тому то офіційно ця поміч СССР не підходить під повноважності Президента Рузвельта, які він одержав на основі проголошення т. зв. „ліс-лена“ закону.

Советський Союз сам буде перевозити ці матеріали з західно-американських портів до Владивостоку на своїх кораблях. Як відомо, після вибуху німецько-московської війни, Президент Рузвельт не примінив Нейтралізаційного Закону відносно СССР, тому то советські кораблі не були забрані американським урядом, як це сталося з кораблями всіх інших чужинських держав.

ПРЕЗИДЕНТ СПОДІЄТЬСЯ, ЩО АМЕРИКА УНИКНЕ ВІЙНИ

ГАЙД ПАРК (Н. Й.). — Президент Рузвельт заявив, що він далі сподіється, що Америка уникне війни, однак дав до зрозуміння, що він не може обіцяти, чи даліша американська нейтральність буде можливою. Президент Рузвельт відмовився відповісти на запит, в справі заяви секретаря маринарки полк. Накса, щоб Америка йшла негайно війною проти Німеччини.

ЛІНДБЕРГ АТАКУЄ ОСТРО ПІДДЕРЖКУ СОВЕТСЬКОГО СОЮЗУ

САН ФРАНЦИСКО (КАЛІФ.). — Чарлс А. Ліндберг заявив на протиприродному зібранні: „Я волів би сто разів скорше бачити мою вітчизну в союзі з Англією, а навіть з Німеччиною, ніж з усіма її блудами, як з жорстокістю, безбожністю та варварством, що існують в Советській Росії“.

Він закликав, щоб кожний американин, кожний християнин та кожний гуманітарист виступав рішуче проти підтримання Америкою Советської Росії. Даліше Ліндберг сказав, що ніхто не знає, з ким есентуально скінчить Америка, коли увійде у війну. Франція та Англія почали війну разом проти Німеччини, яка була в союзі з Сталіном, а тепер Франція з Німеччиною є у війні проти Росії, яку підтримує вся Англія. Америка, говорив Ліндберг, помагає минулого року. Фінляндія проти тоталітарної Росії, а тепер ми підтримуємо цю саму Росію проти Фінляндії. В заключенні він апелював до всіх американців, щоб вони підтримували національну оборону Америки і старалися задержати мир в західній півкулі.

ІЗОЛЯЦІОНІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ УСТУПЛЕННЯ ПОЛК. НАКСА

ВАШИНГТОН. — Сенатор Волш з Массачусетс, який є головою Комітету Морських Справ в сенаті, скритикував остро недавню промову секретаря маринарки полк. Накса в Бостоні, в якій цей останній вживав, щоб американська флота виступила активно проти Німеччини. Сенатор Гвілер, демократ з Монтани, пішов ще далі та домагався, щоб полк. Накс сам зрештував або був усунений Президентом Рузвельтом з свого високого становища.

УРЯДНИКАМ „БУКНІГІ“ ДОКАЗАНО ВИНУ

ВАШИНГТОН. — Окружний федеральний суд признав винними Мориса Ліккіна, Рафаеля Роша та Нормана Вайнберга, урядників корпорації „Букніга“, за те, що вони не зареєструвалися в Департаменті Стейту як советські агенти, як цього вимагає недавній впроваджений закон. Всім грозить тюрма до двох літ та грошева кара.

Бенджамін М. Паркер, прокуратор, заявив, що „ці агенти негували американський уряд та шпирли комуністичну пропаганду — вони продавали та розповсюджували свою погану комуністичну доктрину, щоб нас знищити“.

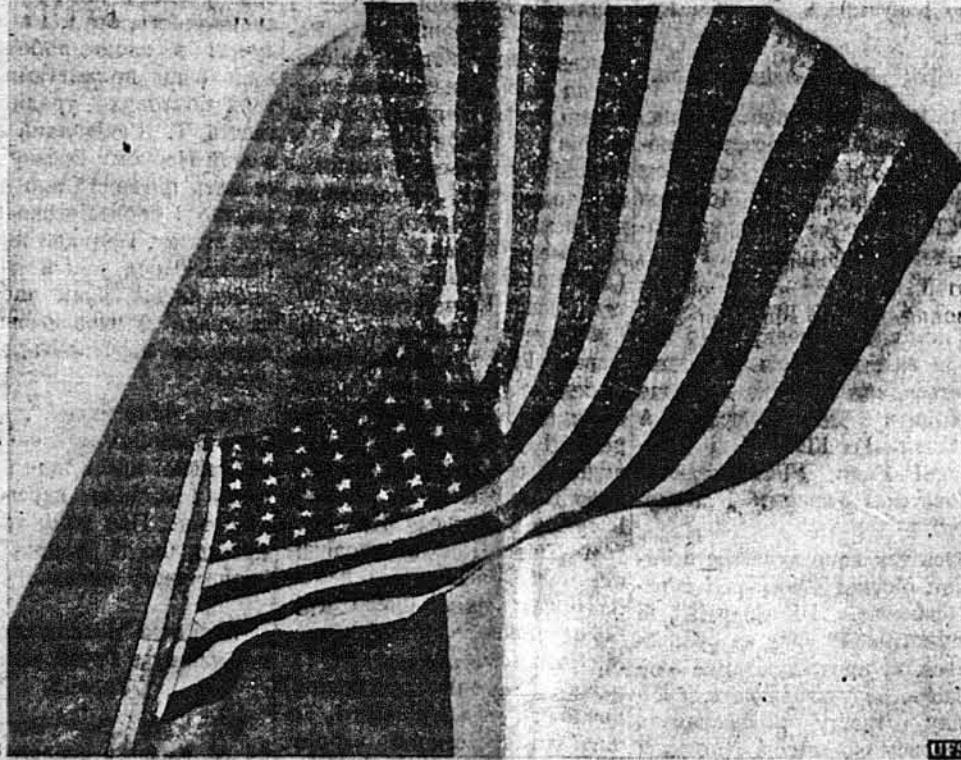
НОВА МОРСЬКА СТАНІЦЯ НА БЕРМУДІ

ГАМИЛТОН (Бермуда). — На острові Токер відкрито першу станцію американської маринарки як одну з цілого ланцюга оборонних баз на Атлантичному океані. Команду над новою базою перебрав поручник Роберт Ф. Гікей.

РЕГІСТРАЦІЯ МОЛОДІ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

ВАШИНГТОН. — 1. липня 1941. р. відбулася загальна реєстрація всіх муштин, що від 16. жовтня 1940. покінчили 21. рік життя. Обчислюють, що в цілій Америці зареєструвалося принаймні 750,000 молодців, що минулої осені не мали ще двадцятьодного року життя. В самому Нью Йорку зареєструвалося 40,253 хлопців.

INDEPENDENCE DAY

ВЗИВАЄ ДО ШКОЛЕННЯ ПІЛЮТОК

НЬЮ ЙОРК (Н. Й.). — Пампа Жамелін Куарен, що перша з свого пола відвезла бомбовик до Англії, повернула назад до Нью Йорку по кількадевному побуті в Лондоні. Вона мала нагоду приглянутися до праці авіаційських пілоток і тепер заохочує американок вишколюватися на летунок.

КАДЕТАМ З ВЕСТ ПОЙНТ ГОВОРЯТЬ ПРО НЕБЕЗПЕКУ

ВЕСТ ПОЙНТ (Н. Й.). — Ген. Роберт Айкельбергер, голова американської військової академії, в промові до 500 молодих студентів, заявив, що Америка находитися в найбільшій небезпечі від часів громадянської війни. Тому то він закликав, щоб кадети виховувалися на характерних та дисциплінованих старшин американської армії. Він рівнож підкреснив, що служба в американській армії дає дуже великі можливості для молодих людей.

ЛЯ ГВАРДІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ГАЗОВИХ МАСОК ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ

БОСТОН (Масс.). — Ньюйорський мейор Ля Гвардія, національний голова цивільної оборони, заявив на конференції мейорів, що він домагається від уряду газових масок для цивільного населення. Він сказав, що оскільки 50,000,000 американців, що замешкують побережжя Атлантичного, Тихого океанів та Мексиканського заливу, повинні мати газові маски на всякий випадок. Очевидно, кошта доставлення масок має понести уряд Злучених Держав Америки.

ІДЕ ПОХІД НА МОСКВУ — ПІШЕ НАЦІСТІВСЬКА ПРЕСА

Тон німецької преси є такий, що німецька перемога над Советами це тільки питання часу, може навіть і не дуже довгого. Принаймні надіються німці це скоро досягнуть, коли їде про саму советську столицю, себто про Москву, бо про неї так пишуть, якби вона вже була в німецьких руках. Замітне це тому, що по правді до Москви ще далеко, а німецькі сили є покищо над Березиною, себто там, де Наполеон колись зазнав велику поразку. Німці наступають тепер шойно в напрямі на Смоленськ. А далі замітне ще й те, що німецькі воєнні звідомлення далі згадують за дуже сильний, майже фанатичний советський опір, якого вони, як кажуть, ніде досі не стрічали. Особливо тяжка була боротьба за Львів, як і завзята є боротьба з тими советськими силами, що відступили до Львова. Це має бути советська воєнна еліта. Також признають німецькі звідомлення і те, що советські частини скоро переорганізуються і при відступі заскакують німцям сильними атаками з таких місць, де вони цього ніяк не надіялись. Та проте, пише німецька преса, німецький воєнн краще вишколений і має модернішу зброю, а в першу чергу має краще вишколений військовий провід. Ось звідси походить і та певність, що німці будуть скоро в Москві, хоч покищо забрали шойно Мінск. Німці числять на те, що тепер, коли вони розвинули свої головні сили, вони зможуть своїм окруженням знищити за одним махом великі советські сили. На таке, як вони заповідають, має заноситися в окрузі Білосток-Мінск, де вони думають знищити чи забрати в полон до пів мільона советської армії.

СЛОВАЦЬКІ ЧАСТИНИ В ГАЛИЧИНІ

Юнайтед Прес подає, що в поході німецьких військ на СССР є словацькі військові частини, які особливо відзначилися у боях під Львовом. Кажеться далі, що місцеве населення має відноситися до словацьких воєнників дуже прихильно, вигаючи їх як „визвольників“, та що до тих словацьких частин переходять українські воєнники, що є в советській армії.

БРИТАЙЦІ НЕ ПЕРЕСТАЮТЬ БОМБАРДУВАТИ

Щораз нові промислові німецькі центри зачинають відчувати силу британських бомбардувань. Уже такі як довкола Ольденбургу, що були досі майже не нарушені. Бритайці висилають тепер не летунські ескадри, а цілі армії, себто таку величезну силу літаків, якої кореспонденти досі ніде не видали.

АНГЛІЙЦІ ЗАЖУРЕНІ ПОЛОЖЕННЯМ РОСІЇ

ЛОНДОН. — Відповідальні англійські круги висловили опінію, що положення червоної армії не є в ніякому разі добре, коли німецькі армії загрожують Москві та Києву. Ці самі чинники переконані, що кількаденева боротьба, що ведеться між німцями та советами, належить до найбільш тихого роду битв, в якій беруть участь мільйони людей, тисячі танків і літаків.

ГЕН. ВЕЙВЕЛ ПЕРЕНЕСЕНИЙ ДО ІНДІЇ — ВЕЛИКА СЕНЗАЦІЯ В ЦІЛІЙ АНГЛІЇ

ЛОНДОН. — Великий британський воєнний переможець, ген. сер Арчіболд Вейвел, зостав несподівано звільнений з свого командування в Леванті й перенесений до Індії. На його місце приїшов ген. сер Клод Аффлек, що тепер буде командувати британськими силами в Єгипті, Палестині, Сирії й т. д. Не подано ніякої причини цієї наглої зміни. І тому це стурбувало загаль, бо ген. Вейвел тишився весь час великими симпатіями, бо відніс великі перемоги в Киренейці, в Африці, саме тоді, коли Англія находитися під моральним оглядом у великому пригніченню наслідком постійних німецьких перемог. Ось і тому ген. Вейвел здобув собі серце загалу. Його особа не сходила з шпальт преси. А крім того він теж має славу знаменитого воєн. Правда, що він проводив теж і нещасливу війну в Греції, та ще нещасливішою — на Крети. Але так має бути, що саме ген. Вейвел має бути в незгоді з тою британською політикою, що казала вести кампанію в Греції й на Креті з „престіжових зглядів“.

Підготовка до війни в Ірані.

Ось ті прикрий вражіння пробують прикрити тим, що дехто підкреслює, що ген. Вейвел відійшов на таке становище, яке в скорому часі відграватиме величезну роль. Іде тут про те, що німецька армія зачинає перемагати Совети і готова назавбаром опинитися над Іраном. Навіть іде вже тепер до того, щоб Англія поділилася разом з Советами своїми впливами в Персії, себто в Ірані, й збрала там більші сили, щоб бути готовими на той випадок, коли зайнявшись німецькі сили над границями Ірану. Ось тою підготовкою і есентуально новою війною мав би тепер зайнятися ген. Вейвел. Та інші твердять, що його становище в Індії є більш адміністративне ніж військово-воєнне.

Боятися, щоб нацисти не використали.

Та властива боязнь полягає в тому, що мною побоюються, що ось такі військові переміни, що їх дехто вважає свого роду припущенням для ген. Вейвела, готові дати нацистській пропаганді повно нового матеріалу до ширення вістей про „британський розкол“ чи тим подібне.

ВТЯГАЮТЬ ЯПОНИЮ ТІСНІШЕ ДО „ОСІ“

ТОКІО. — Німеччина намагається притягнути Японію до активності по стороні держав „осі“. Ось так толкують собі те, від чого Німеччина довго відтягалася, з на що тепер згодилася. Під тим треба розуміти визнання китайського уряду Ванга, що то є наставлений Японією і урядом в Маньчжуні. Цей уряд тепер визнає: Німеччина, Італія, Словаччина, Румунія, Хорватія, Болгарія і Еспанія, себто ті всі старі і ново повставші нові „держави“, що є в сфері німецьких впливів. Ось це Японія використовує тепер на те, щоб вказати Злученим Державам, щоб вони „осторожніше“ ставились до нового порядку в східній Азії.

ГОЛОД І ХОЛЕРА В ГРЕЦІЇ

АНКАРА. — Американський кореспондент, С. Л. Золсбергер, подає, що прибуваючи з Греції подорожні розповідають страшні речі про голод в Греції. Кажуть, що підчас останньої війни Греція не мала ніколи запасів поживи на довше ніж на два тижні. Тепер, коли нема ніяких достав з боку аліантів, які ту поживу доставляли, є всюди голод, а вслід за ним хвороби, зокрема холера. Багаті македонські і тракійські поля відійшли тепер до Болгарії. Решта краю бідна на збіжжя, а до того знищена війною. Найбільша біда, що нема хліба, хоч мешканці споживають тепер тільки одну десятку частину того, чим живились передше. Цукру зовсім нема. Є овочі, але їх годі доставити до міст, бо коні поздали, а газоліни нема. Виздихали цілковито пси і коті, бо не було їх чим живити. Крім того дається в знаки велика дорожнеча.

Надія тільки на аліантів.

Отже так є, що якщо бідне населення Греції, що так хоробро боролось, не дістане негайно допомоги з Америки і Британії, то це буде для краю цілковитою катастрофою. Тому стараються дістати від Британії дозвіл на облекшення блокади. Кажуть, що доставка поживи до Греції не може облекшити німецького положення, бо німці рішучо не могли нічого з таких достав забрати, бо в краю страшний голод.

ФРАНЦІЯ В СТРАШНИХ ДОВГАХ.

ВІШІ. — Французький уряд стоїть на тому, що фінансово-економічне положення краю є надзвичайно трагічне. Але твердить, що проте такі відвернені цілковиту катастрофу. Франк має такі певну вартість, хоч бюджету не можна ніяк зрівноважити, бо розходів нема як покрити приходами. Це ясне, коли зважити, що державні видатки на біжучий рік виносять кізкову суму, бо понад 243 біліонів франків.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1941 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 30, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
з'явленням, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

КОДИ ПОВІВАЄ ПРАПОР — СИМВОЛ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Не можна певно твердити, що саме ми, що по-ходимо з української крові, краще інших відчуваємо вагу таких державних свят як День Четвертого Липня, що є найбільшим американським державним святом. Але так є, що так відчуваємо. Може тому, що походимо з нації, що довгими сотнями літ ляла кров, а то й досі її проливає, щоб її національний прапор вернув до давньої слави, ставши прапором визволеної, свободної й незалежної України. Може й тому так дуже вдвляємось в дні Четвертого Липня у той повіваючий американський прапор, бо бачимо в ньому не тільки перемогу ідеалів свободи тут на американській землі, але й теж на інших землях і півкулях, а зокрема в країні наших батьків. І може так дуже цінимо цей прапор ще й тому, що нам здається, що саме в ньому, що визнають цей прапор і дорожать тими ідеалами, що він їх символізує, зрозуміють краще інших, чому український нарід не хоче оставати в політичній і духовній неволі, чому він не може довше зносити національного гнету і економічного визиску. А коли те останнє так дуже заважало у війні за американську незалежність, то тим більше мусить воно заважувати, коли під таким економічним гнетом на-ходиться не кілька мільйонів людей, як це було в Америці в часі боротьби за незалежність, а п'ятдесят мільйонів, як це є з населенням етнографічної України, гнетом і визискуванням Московщиною й іншими окупантами.

Ось такого розуміння і відчуження нарід України тепер дуже потребує. Бо саме тепер відбуваються такі події, що їх може визискувати проти-українська пропаганда на відвернення уваги світа, а зокрема Злучених Держав і Англії, від вікової боротьби українського народу за свою державну незалежність, зв'язуючи український нарід з чимись "винаходами" чи "інтригами".

Американський прапор мусить бути захований чистим, себто в такому ідеальному виді, в якому він народився. Злучені Держави є сьогодні такою великою потугою, яка дуже сильно заважає в міжнародному світі. І вже те одно вимагає, щоб ми всі здавали собі ясно справу з того, що Америці треба бути надалі такою принциповою і ідейною, якою вона себе виявила, коли проголошувала свою державну незалежність. А разом треба бути їй теж і найсильнішою, бо без сили не зможе в світі своїх ідей переперти. Ось тому радіємо разом з цілим американським народом в отсе Свято Четвертого Липня, що Злучені Держави сьогодні — світова потуга. І хочемо, щоб цей край став ще могутнішим. Але на те, щоб тут люде дали свободно жити, та щоб звідси могла йти допомога боротьбі народів з насильством і гнетом. А так певно буде, як тільки американські ідеали зперд 156 років остануть тут надалі живими і шанованими.

3 УКРАЇНИ ПІД СОВЕТАМИ

Воєнні обставини можуть довести до цього, що тепер не будемо могли діставати навіть тих скупих вістей, які ми з важким трудом час від часу досі діставали і їх подавали до загального відома. Та це, як і та нова боротьба, що ведеться на українських землях, не можуть міняти нашого за-садиного становища. Бо, не зважаючи на те, чи Гітлер воює з Сталіним, чи з ним мириться, чи ми діставатимемо які вісті, чи ні, розрахунок України з Московщиною триватиме так довго, поки український нарід цілковито не визволився. І те саме буде з відно-синами України до Польщі, чи тих, що хотіли над Україною панувати й її визискувати.

Навіть "Вісті" зілківдували.

В Києві виходив часопис, що був ніби репрезентативним і офіційним органом "сфедерованої" з Москвою УРСР, себто "Української Радянської Соціалістичної Республіки". Це були "Вісті". В числі з 14 травня цього часопису поміщено відозву "До читачів газети", якою повідомляється, що часопис перестав виходити з дня 15 травня. А органами ЦК КП(б)У і Верховної Ради УРСР стоять: "Советская Украина" і "Комуніст".

Ось так воно ведеться в Україні: Москва наказала і справа скінчена. Ні "партия", ні "самостійний" уряд не обиваються, не протестують, не визнають, не узasadнюють. Офіційну газету видаватимуть московською мовою і це для наставленого Москвою "уряду" — річ природна. В розумінню червоної Москви українська мова є для "мужиків", для локального, провинційного життєвого. Отже наближаємось звільна до давніх реакційних царських часів, що толерували "мужичку" мову хіба тільки в веселих "малоросійських" комедіях... Незабаром готово таке бути в Україні під червоними окупантами.

"Культурне" життя України.

Передова стаття і ціла четверта сторінка "Ізвестій" з 18 травня присвячені темі "Столиці советських республик", при чім вихваляються, розуміється їх "культурне" і взагалі "щасливе" життя. Про Київ говориться між іншим наступне:

"Київ є серце України (та не вуже)... Тут відбулась наукова студентська сесія в Державнім Педагогічній Інституті імені Горького (московського ім-

періяліста). Вибраним відчитано доповідь про поета Маяковського, про "Енеїду" Котляревського, про образ Сави Чалого в українській літературі і про "Пана Ярославни" як літературну тему... З новими речами виступили киявські театри. В "театрі русскої драми" виставлялося успішно п'єсу "Машенька". Державний театр інсценував арабські казки І. Франка. У театрі Опері і Балета виступали гості лавреати сталінської премії, Шпілер і Мессерер. В Кіностудію готується "Довбуш", "Пархоменко", "Годи молодіе", "Борислав сміється", комедію Петрова "Тиха українська ніч" (мотив Пушкіна, очевидно) і Ванди Васильєвської "Вербі і мостовий". Видавництво "Радянське Письменство" одіслало до одної з лівських друкарень третій том цілої збірки творів О. Кобилянської. У Львові друкується буквинський альманах "Освобождення землі". З нагоди 25-ліття дня смерті Франка видається (дай Боже спокій його ко-стям!) книга Карманського про І. Франка і Т. Шевченка. Державне Видавництво України закінчило редакційне оброблення творів Лермонтова в перекладі українських письменників (для ширення московського імперіялізму на Україні). В травні видається четвертий том "Тихий Дон" в українській мові. Розсилається передплатникам перше число "грубого" часопису редагованого М. Божанком, "Радянська Україна". Часопис (місячник) розпочинається віршами І. Тичини до советського народу: "Тобію хочу я звучати, Народе любий, рідний мій..." (з яких видно не лише асиміляторський напрям, а й літературну вартість видання). Видається також перше число українського гумористичного (сумний гумор) часопису "Перець". Продовжується приготування до мистецької вистави (також мистецтва!) "Ленін, Сталін і Україна..." що має бути очевидно верхом "культурного" життя України.

Зі Львова повідомляють, що там в клубі письменників відбулась конференція з нагоди 25-ліття дня смерті Франка. Скликав її лівська організація советських письменників та відділ Філософічного Інституту Академії Наук України. Вислухано доповіді академіків К. Студинського, В. Шурата та інших про життя та творчість І. Франка та його зв'язки з московською революційно-демократичною літературою. Конференція тривала кілька днів. Буде вислу-

хано також доповіді про "Соціалістичні мотиви в творчості Франка", про "Зв'язок Франка з українським театром" і "Франко і польська література". Дня 28. V. мала відбутися у Львові загально-міська літературно-мистецька вечірка присвячена пам'яті Франка...

Колиб були якісь сумніви про велике національно-політичне значіння Франка, то на-магання московських агентів надужити його твори в цілях пропаганди московського імперіялізму, мусіли ці сумніви цілком розвіяти.

І в почтових урядах України працюють злодії.

"Ізвестія" з 17. V. повідомляють про наради активних працівників почти між іншим наступне: "Заступник Наркому Зв'язку т. Амосін заявив, 'Некультурність, бруд, і нелад по-культури з злою роботою на-жалі є ще прикметами багатьох почтових урядів і агенств. Т. Садівничий уповноважений Наркому Зв'язку УССС ставить питання про грабінництво і споневірення в організації зв'язку. Причини цього він бачить перед усім в тім, що вибір людей, яким доручається уряди та перевірники їх діяльності переводиться дуже зле..."

Але "вибір людей", як відомо з подібних же повідомлень советської преси, для інших урядів і установ переводиться не краще. При тому треба пам'ятати, що ті "вибрани" це в першу чергу москалі.

Пропаганда московського імперіялізму в Грузії така як і в Україні.

Тіфліська "Зоря Востока" з 14. V. жадає в передовій статті "виховання мас в дусі советського патріотизму" зазначити між іншим наступне: "Зовнішня політика СССР повинна знайти найширше освітлення у викладах про міжнародні справи. Кожний виклад має причинятися до виховання широких мас працівників в дусі самовідданого советського патріотизму. Доповідач має так будувати свій виклад, щоб слухач пройнявся гордістю з нашої могутньої советської батьківщини, за грандіозні досягнення сталінської зовнішньої політики. З огляду на те, що міжнародна ситуація все більше ускладнюється треба поширювати відповідно й тематику пропаганди..."

Часопис переоцінює очевидно можності московської демагогії і спускається на те, що поневолені нації не будуть в стані пізнати тожостности "советського патріотизму" з московським імперіялізмом.

"Наука Леніна—Сталіна про війну"

"Комсомольська Правда" з 21. V. умістила величезну, на цілу сторінку, статтю під по-вищим титулом, яка дає дуже типовий зразок тої несамовитості в своїх суперечностях демагогії, яку московські мовлазди намагаються, по більшості справді даремно, напхати до советських голів. "Народи всіх держав, що провадять війну, прагнуть миру, але імперіялісти (не московські очевидно) розпочали війну і примушують народи битися один проти другого. Причини сучасних війн, як зазначає т. Сталін, полягають в капіталізмі, в його імперіялістичних хижацьких стремліннях..."

Далі йде смішне в своїм цинізмі пояснення, яка війна є "справедлива", а саме така, яку розпочинає й провадить держава ц "кращим суспільним ладом", себто "соціалістичний" СССР. Але "справедливими" були також і війни, які провадили Іван Лютий, Петро Перший, і Александр І. проти Наполеона, хоч кращим суспільним ладом Московщини ні в яким разі не був. "Неправдою була й війна, яку провадила фінляндська буржуазія разом з імперіялістами шергу інших держав проти СССР, але слушною була боротьба червоної армії проти польських дідичів і націоналістів за національне та суспільне визволення Західної України і Західної Білорусії... Треба уважно слідкувати за розвитком кожної війни, бо імперіялістична війна може повернутися в громадянську, національно-визвольну війна може повернутися в імперіялістичну і навідріт... Опертам сталінської зовнішньої політики є могутність нашої батьківщини, сила червоної армії, що готова відповісти на кожний удар "потрійним"..."

Але всього навіть комсомольська "Правда" захватила не може і зраджує: "Треба немилосердно поборювати (ГПУ) своєрідний пацифізм, який існує в наших середовищах. Деякі наші агітатори замість того, щоб збільшувати мобілізаційну готовість народу, боеве наставлення його вдачі, виховувати його в дусі відваги, готовости йти на жертви, на обмеження, лише лякають слухачів стра-хотами війни, виховують у них якісь пацифістичні, санітарно-ментальні прикмети. Треба поборювати безкарність, кожне зменшення чуйности, все те, що гальмує скріплення відповідности СССР... Обов'язком всіх партійних і комсомольських організацій є виховувати нашу молодь у вірности нашої соціалістичній батьківщині і

великій справі партії Леніна—Сталіна..."

Ось ті завваги дуже тепер актуальні. Саме тепер буде можна пізнати, який вони залишили вплив на советських підданих.

Навіть комсомольцям пропаганда надокучила.

"Комс. Пр." з 20. повідомляє з Дніпропетровська:

"Голова пропагандної комісії Амур - Нижнєдніпровського району Комсомолу заявив: 'Деякі керманічі Комсомолу мають шкідливе переконання, що вони можуть кермувати молоддю без знання теорії. У нас це нема належного боротьби з всезнаємством і лінійством. У фабриці Комінтерну виявилось, що 110 комсомольців не працюють над збільшенням своєї політичної освіти, серед них є й член бюро фабричного комітету і секретар організації. На зборах вони дістали добру науку. З 7,000 комсомольців району біля 2,000 цілком не вчать історії партії..."

Отже, як видно, то й комсомольцям на Україні вона вже добре остогидла!

ПЕТЕН ПРО БОРОТЬБУ З КОМУНІСТАМИ

ВІШІ. — Французький уряд у Віші не зрівняв ще зносин з СССР, хоч советський посол, уже відїхав до Москви, разом з своїм штабом, що вносив до 80 осіб. Але маршал Петен той думки, що годі не дозволити вже тепер на творення частин з "французьких добровольців", що хочуть йти боротися проти комуністів, якщо німецька влада тому не спротивиться. Також відбуваються дальші допити тих осіб, що мають російську приналежність.

МАЙКЕЛ КВИЛ

голова юні транспортних робітників, що стоять перед важним питанням, чи виходити їм на страйк проти міського уряду Нью Йорку.

ІВАН ГОРИШІВСЬКИЙ.

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ

(ПЛАН МАЙСТРА ДМИТРА)

Історична картина з життя лівського братства в XVII в.

(22)

Радісно всі дивилися на незнайоме місто. Нарешті доїздили до своєї мети, по трудах і перекодах. З горбка зіхали вани над річку.

Але на мості зустріли їх озброєні їзди і списками загородили дорогу.

— Платити, платити! — почувся голоси.

Дмитро вже сягав до гаманця. Де як де, а тут заплатити треба. Але Олекса стримав його за руку.

— Кому платити? — запитався.

— Господареві, воеводі. Не знаєте, чия земля? — відворкнув старший.

Олекса допитливо повів очима по воєвках. Дивне якесь військо, кожний зодягнений інакше, один у кожусі, другий у сряку, третій у якімсь чужо-

стороннім одягу, інші ще інакше, — в капелюхах, шапках, шоломах, — у чоботах одні, другі напів-босі.

— А кілька господар платити каже?

— По дукатові від воза!

— Дивіться, — аж свиснув Олекса, — так дорого! Дешевше не буде?

— Ех, ти сякий-такий, плати, кілька кажу, бо я тебе...

Але Олекса не налякався. Ще поглянув поперед себе, поспіхнувся до їзди і спокійно почав набивати люльку.

Дмитро здива не виходив, що це таке. А старший лютівся:

— Будеш платити, чи ні?

— Я знаю, що вам ніколи, а мені — ні!

І піднявся на возі, приклав руки до уст і гукнув що-сиди-

— Каравул, каравул! (23)

Сторожа як не та стала. Їзди заворушилися, і один за другим давай утікати в боки. А Олекса далі кричав своє:

— Каравул, каравул!

З мурованого дому, що стояв за мостом, вибігло кілька воєвків, скочили на коні і прибігли до табору. Питають, що таке, хто сторожу завзявав. Старший їх пізнав Олексу й почав витисати.

— Ви там при печі виграєтесь, — зневажливо кинув їм Олекса, — а тут, дивіться, знайшлися інші, що на господаря мито беруть.

— Хто, де? — запенювався старший.

— От там, не бачите? Втікають.

Воєнки кинулися в той бік.

— А, це той волоцюга Янча Манджук зі своєю ватагою, дамо ми йому.

Табір вїхав до міста й заплатав на миті, що було треба, але не по дукатові від воза.

— Тут у Молдаві все таке, — сміявся Олекса, — хто де

хоче, людей ображає. Штука в тім, щоб не дати з себе здерти.

Розглядалися лівські міщани по чужому місті. Трохи тут інакше, як у Львові, але й не так дуже. На горбі замку, високий, оборонний; на чотирьох сторони башти, довкола мур, вали, рови, частоколи. В замку двір господарський, — не видно зноза мурів. Недалеко замку боярські двори, муровані, укріплені ровами й парканами, можна боронитися від ворога. Міщанські доми дерев'яні, з ганочками, які і в наших містечках, при домах квітники, садки. Тільки одне інакше — в кожному саді виноградики великий, буйний. У Львові теж на передмістях виноград, викухували, але тутешній де-де більший, гарніший, уже достиглий, до сонця блищать великі, повні китяти. Виробляють молдавани й вино, квасне бо квасне, але дешеве. Народ багатий, буйний. Бояри верхи їздять у жупанях

24) Молдаві в XVII ст. була напівсамостійна держава з господарем або воеводою на чолі, що платив турецькому султанові грошову щорічну данину (парау); бояри — родова молдавська шляхта.

як шляхта, в киреях, але іншою крою, як у Львові. Селяни зодягнені в білі сорочки по-верх штанів, намістом вишивані, довгі, нижче колін, поясами попідперізуювані, поверх сорочок китарики білі, на краях смушком чорним понашивані; штани білі, морщені; на головах — шапки баранячі.

Дивна та молдавська мова; все говорять "штї" та "ешті", та якось горлом — нічого не розумієш; а проте чуєш і "мак", і "цап", і "рак", і гуска в них "гінска", і гусак — "гінсак" а в церкві і "Дух", "міауєшти", і "векі" — наче по нашому...

Але й наших людей тут немало, недалеко України.

Табір наших купців заїхав на широкий майдан під замком. Тут усе стають чужосторонні купці. Місця багато, а що ярмаркові дні щойно почалися, мало ще зіхалося чужоземців, і наші купці стали в вигідному місці, по середині майдану. Вози уставлено в один рівний ряд, до кожного возу був доступ легкий. Коні відісано на передмісті, там були великі стайні, їх винаймали для приїжджих купців. При во-

зах буде сторожа. Ще час починати торг, треба чекати кілька днів, постоять вози на місці. Таборяни порозходилися шукати кватир, бо не личить чужостороннім купцям ночувати в місті під голим небом. По двох-трех примістилися лівови по міщанах, Ганусю Дмитро примістив при якійсь вдовичі.

Ярмарок.

По двох-трех днях ярмарок оживився. Наперед юрбою зіхалися молдавани. На Малому Торжку, де відбувався торг у звичайний час, було так глітно, що з бідою можна було протиснутися. Цілий майдан заняли купецькі лавки та столи.

Під самим замком сиділи пекарі. На довгих лавах були розкладені хліби, колачі, довгі булки, шапраном на жовто-красні, висліли шнурі обаріні, горами лежали бублики, пундики та всякі солодощі. За гроша можна було купити гарний колач. Недалеко стояли столи повні ковбас, вудженини, сала, всякої смаковини, далеко розходився запах міцного часнику. Різники були в

облозі; селяни юрбою насували до них, купували все істине й на місці споживали.

На іншому місці підгір'я в широких штанах, у петиках, 25) і баранкових шапках продавали сири, великі як колеса, бриндзю, бузд, усякі вироби гірського господарства. Поруч стояла міхами біла, чиста сіль, — навезли її з гір, із соляних джерел. Під муром лежали гари яблука, грушки, вилускані недавно горіхи — що рано достигали в південних околицях. Роями літали осі. Бочки й коновки були вивопнені сушеними сливками, що пахли приємно 'ялівцем. Мельники зіхали з возами муки, каці, усяких круп.

(Дальше буде).

25) Петик — короткий одяг, без рукавів; на коржик, пундик — в галичці загально кажуть з-підська "тісточка".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО
СОЮЗУ, А ТИМ-САМИМ
СТАВИТЕ СПІВ-ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВИХ
МАЕТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

День Четвертого Липня

Четвертий Липня — це найважливіша дата в історії Злучених Держав. Вона прибирає ще більшої ваги, коли зважимо, що цього року це є свято 165 роковин Деклярації Незалежності.

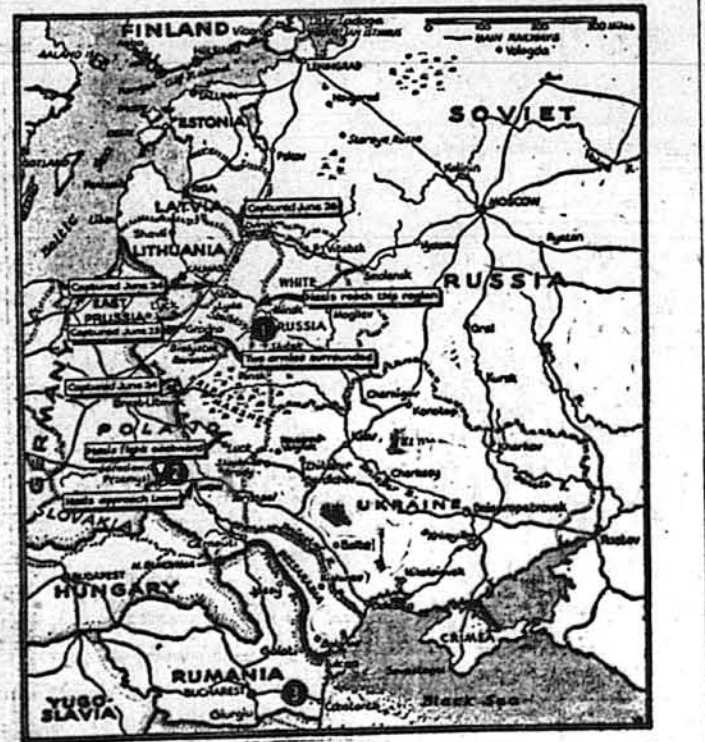
Оце перший раз, від коли Томас Джефферсон поклав ці принципи в основу вільного уряду Америки та змагань мільйонів людей цілого світу, що вони є загрожені ширенням анти-демократичних думок, скріплених збройними силами. Саме тому Америка веде велику програму оборони для свого захисту перед нападом і поневоленням, як 165 літ тому мала горстка провідників другого континентального конгресу рішуче підтримати армію Вашингтона і скріпити її Деклярацією Незалежності, що визволило колонії від тиранії.

Як нині демократичний світ недобає загрози своїх установ, так само триннадцятого століття тоді повільно реагували проти відмови їм волі. Брак способів порозуміння був причиною роздвання. З вибухом революційної війни в Новій Англії, де почалась боротьба, не було поширеного сентименту за повну незалежність. Аж коли наїзні армії загрозили полудневим і середземним стейтам, на початку 1776 року, тоді всі рішилися пірвати звязки з матірним краєм, замислюючи просити британську корону за мирне співжиття, котре тоді як і тепер показується марною зброєю проти урядів більш заінтересованих вищим ніж охороною підвладних народів.

Таким чином один делегат після другого на другім континентальнім конгресі, відбавляючи свої сесії в Філадельфії, погоджувалися з принципами, що ці обидві колонії є, та повинні бути вільні і незалежні стейти, що перший раз подано в резолюції з дня 7. червня 1776 року, яку вніс Річард Генрі Лі з Вирджинії.

Та резолюція поклала угольний камінь незалежності. По кількох денній дебаті над тою справою, створено комітет, до котрого входили: Джефферсон, Б. Френклін, Дж. Адамс, Р. Шерман і Р. Лівінгстон, для зладження формальної деклярації. Джефферсонови поручено списати Деклярацію Незалежності, що він виконав за один день, а це було під кінець червня 1776. Він вжив до того чотири аркуші великого формату паперу і передав до комітету, котрий поробив деякі зміни, поправки і 28. червня передав конгресові.

Дня 1. липня резолюцію Лія знову взято під дискусію і на другий день прийнято. Деякі делегати добачували в тім розрив з Британією, а Джан

НІМЦІ ПРО СВОЇ ДОСПІХИ.—За словами німецької команди німецької війська мали великі мілітарні успіхи: вони перейшли поза Мінськ (1); добули Львів (2). Зате російська команда хвалилася доспіхами коло Тульси, в південній Румунії.

ВОЛОД. ДОРОШЕНКО.

ДО ІСТОРІЇ ВЗАЄМИ НАДНІПРЯНЦІНИ 3 НАДНІСТРЯНЦІНОЮ

Галицько-український рух 1848. р. ішов під виразним прапором національної єдності галичан із надніпрянцями, як про це свідчать промови делегатів на засіданнях „Головної Руської Ради“, на зїзді „руських учених“, на зборах „Галицько-руської Матиці“. Про це свідчать заяви, обіжники й маніфести „Головної Руської Ради“, голоси першого українського часопису „Зоря Галицька“, не кажучи вже про вірші, автори яких, йдучи слідами незабутнього Маркіяна, все вміли загатати за Дніпро, Січ, козаків, славного Богдана, як от у вірші „До Зорі Галицької“ мріяв Устиянович про той час, коли „дитятко малое

Зачне при піснях о Дніпру, Полтаві, Як соколято в гнізді молодое Сини о щасті і козацькі славі...”

Та швидко страшна реакція, що запанувала на Україні по розгромі Кирило-Методієвського Братства з одного боку і з другого заломання галицьких діячів, що, почувачи свою слабкість у боротьбі з поляками, схилили на московське стежку, сподівачись від царської Росії рятунок перед польонізацією, припинили на яких десять літ взаємини обох займанщин. Аж з кінцем 50-тих років, з оживленням українського руху в Росії по смерті Миколи І, поновлюючи упяту ці взаємини, та стають чимраз частішими й живішими. Відновити їх припало П. Кулішеві, що в 1858. р. вперше завітав до Львова і навизав тут зносини з місцевими діячами. Слідом Куліша пішли й інші надніпрянці — Василь Мова, М. Олександрович, В. Білозерський, М. Лисенко, а особливо Ол. Кониський, які брали участь у часописах галицьких народовців („Вечерниці“, „Мета“, „Нива“, „Правда“) та листувалися з галичанами. Дехто з них побував і у Львові (Кониський 1865. р., Лисенко 1867. р., Драгоманів та Олександрович 1868. р.). В Галичині тоді, в 60 рр. молоді покоління під впливом Шевченкової поезії прокинулося до нового життя й зачало жваву боротьбу з московським панством. Серед галицької народовецької молоді запанувала справжня мода на все українське — одіж, правопис і мову. Молоді студенти й гімназисти, як і на російській Україні, захоплювалися романтичним козакофілством.

Оце оживлення, цей молодий народовецький рух по обох боках кордону вплинув навіть на старших діячів. Яків Головацький надрукував у петербургській „Основи“ ентузіастичного листа, закінчивши його покликом: „Ще не вмерла козацька мати“, а по видавництвах старшого покоління, так званих „твердих русинів“, подибуємо тоді передури з „Основи“, а то й оригінальні писання надніпрянських українців — Куліша, Кониського, та інших. По упадку „Основи“, а надто по сумнозвісній обіжнику міністра Валуєва з його „нікакова українською мовою не було, не і не буде“, російські українці звернули ще більшу увагу на Галичину й почали підпомагати народовецькі видавництва грішми й літературними працями, особливо Куліш та Кониський. Кониський брав таку постійну й систематичну участь у галицьких видавництвах від самого початку 60-тих рр. аж до своєї смерті, що його властиво можна назвати галицьким журналістом.

Отся участь надніпрянських письменників у галицькому літературному житті мала вагу не тільки з того погляду,

що спричинялася до поглиблення української ідеї в Галичині, — вона загально впливала на духовний розвиток місцевого громадянства, поширюючи його видокрут та виробляючи літературний смак. Та на самих літературних взаєминах справа не зупинилася. Поволеньки починають надніпрянці брати безпосередню участь у галицько-українському житті. Так, Володимир Бернатович не тільки писав по галицьких часописах, але й організував серед молоді громади на зразок надніпрянських (1863. р.). Тодіж таки осідає у Львові по невдачі польського повстання хлопець із Київщини Павлін Свенціцький — українське польської культури. Це був перший емігрант українців, що присвятив усі свої сили Галичині, стараючись зблизити її з Надніпрянщиною. Свенціцький поклав великі зусилля коло українізації своєї вужчої батьківщини на ріжноріччю долі: і як актор галицько-українського театру, і як письменник-поет і публіцист і вкінці як учитель української мови й літератури в українській академічній гімназії у Львові.

З кінцем 60-тих рр. повстає у Львові спільний галицько-надніпрянський журнал „Правда“, що виходив кілька літ при значній літературній і матеріальній допомозі надніпрянців (які не мали змоги видавати український часопис у себе вдома (1867-70. рр.). Опикувався „Правдою“ головно Куліш, що тоді поруч із Кониським найбільше з усіх надніпрянців цікавився Галичиною та розумів її значення. Тодіж „Правда“ позначилася ріжними його працями — літературними й науковими. Та й поза „Правдою“ Куліш охоче служив своєю порадою й допомогою галицьким народовецям. Він стоїть у тісних зносинах із рядом тодішніх галицьких діячів, особливо з Ол. Барвінським, якому допомагає словом і ділом у його літературних підприємствах. Між іншим перша порядна українська читанка, яку склав Барвінський, це в значній мірі Кулішева заслуга. Саме Куліш дораджував Барвінському, що взяти до читанки.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. — Північні збори Тов. ім. Вітовського, від 301. відбудуться в неділю, 6. липня, в год. 12. пополудні, зараз в Сл. Божій, на парохіяльній селі, 1944 В. Ірі Бул. Проситись всіх членів прибути на ці збори. Зогляда, що Тов. має пікнік в ту саму неділю пополудні, то вклади на гали будеться збирати тільки до 1. години пополудні, а по 1. годині вклади секретар буде збирати на пікніку. На пікніку кожний член мусить явитися; якщо котрого члена не буде на пікніку, то заплатити одного долара кари до тов. каси. — За уряд: М. Горний, секр.

БАТЬКО Й СИН.—В американській армії в Пуерто Ріко служать у тім самім відділі: генерал-майор Джеймс Колінс як командант та його син, поручник Колінс, як його ад'ютант.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО „ПРАВА ЖІНОК“.

В 141. числі „Свободи“ була поміщена велика стаття під заголовком „Права Жінок“ В тій статті говорилось дуже багато, дуже мудро і дуже логічно про параграфи, закони, права, обовязки і всякі привилеї, однак нема в ній взгляду, вирозуміння, справдливості і почуття людскости.

Про що властиво ходять? Діло в тім, що жінки на Двадцятій Конвенції в Гарисбурзі домагались одної жінки більше до Головного Уряду Українського Народного Союзу. Вони виходять з того заключення, що в членстві У. Н. Союзу є щонайменше одна третя часть жінок. Тому на 21 членів в головнім уряді, три жінки в уряді не є забагато.

Конвенція ухвалила відповідну поправку статута, але коли прийшло до голосування, то жінки не дістали навіть стільки голосів, щоб мати хоч дві радні в головнім уряді. Значить, що чоловіки дали жінкам всі права, а в попередню наведеній статті навіть сказано „значні права“, — але лише на папері. Бо коли прийшло до голосування вийшло що інше.

Всі ми знаємо, що на конвенції жінки ніколи не мали досить жіночих голосів, щоб вибрати одного урядника. На вибір радного потрібно около 200 голосів, а на конвенції являється коло сорок жінок-делегаток. Є це заступниці чисто жіночих відділів.

Зате велика громада жіноцтва, розкинена по мішаних відділах, ніколи свого заступництва на конвенції не мала. Фактом є, що чоловіки в деяких мішаних відділах жінкам жадних прав, ні привилеї не признають. Я сама чула, як члени-чоловіки казали: „Жінка хай сидить дома, і пильнує мітлі“. Така є думка пересічного члена; знова член-інтелігент пише довезну статтю про жіночі права, в котрій майже тїшиться в кулак, що жінки своїми сорок голосами, не могли здобути уряду, на котрий треба двіста голосів.

Отце якраз трагедія нашої нації. Нам не признають жадних привилеї наші сусіди; нам не признають жадних законів наші приятели; ані нам не дають жадних прав наші вороги. І як на слум — ми самі не хочемо признати жадних прав одній частині своєї власної суспільности.

Тоді, коли весь цивілізований світ впрягає жінки до всякої суспільної праці, наш чоловік каже жінці, сидіти в дома коло мітлі, а не кандидувати до уряду.

Наші чоловіки бачуть, як наша жінка на вічу ходять з капелюхом і збирає гроші на народні цілі, на пікніку починає стяжки і збирає на інва-

лідів; на Різдва Свята колає на Рідну Школу, а до того, обовязково, мусить записати свої діти до У. Н. Союзу. Однак не бачуть і не розуміють в ній людини, котра має свою індивідуальність, свої бажання і стремління, хоче разом працювати для добра суспільности, особливо в нас, українців, де суспільних працівників так мало, і де кожна працююча одиниця повинна високо цінитись.

Марія Малевич, Пітсбург, Па.

ВІД РЕДАКЦІЇ: — Повищий допис п. М. Малевич ми подали без ніяких змін. Зазначуємо, що огірчення пані Малевич на статтю під заголовком „Права жінок“, неоправдане. Ніхто в тій статті не „сміється в кулак“ з жінок, ніхто не відмовляє жінкам прав, навпаки стаття написана в обороні прав жінок. Ухвали конвенції, в якій постановлено дати жінкам серед радних щонайменше два місця, ми не лиш не осудили, а навпаки одобрили. Дослідно в тій статті ми сказали так: „Ми не дорікаємо за це конвенції, що вона таке ухвалила. Навпаки, одобряємо цей поступок. Хочемо лише підкреслити, що деколи якийсь закон, якийсь ухвала, можуть виглядати на перший погляд кривдними. Та як їм ближче приглянутись, то виходить цілком інакше. Виходить, що це властиво не кривда, а привилей“.

Хіба заперечить пані Малевич, що це не є привилей для жінок, коли вони можуть увійти в склад головного уряду меншим числом голосів, ніж чоловіки? Це булоб несправедливо називати це „покривдженням“. Також не можна за це винувати делегатів, що на жінок не дали більше голосів. Цеж було тайне голосування і наперед ніхто не міг знати, який буде вислід.

Далі в нашій статті ми писали: „Чоловіки мусять давати жінкам ці привилеї, бодай впродовж певного часу, щоб направити ті кривди, які вони колись жінкам завдавали, коли жінок справді відсували від проводу в організаціях, і в суспільнім житті. Колись цю справу чоловіки нагинали надто в один бік, а тепер нераз надто гнуть в другий, щоб в той спосіб напростувати цю справу“.

Чи думає пані Малевич, що ці слова міг написати чоловік, який вороже ставиться до жіноцтва і його участі в проводі суспільного життя?

Накінець зазначимо, що надто різкий поділ даної нації на „жінок“ і „чоловіків“, це нездорове явище. Проти цього, перед вибухом війни, виступали вже досить виразно наші організовані жінки в ста-

рім краю. Різке відлучення жінок від чоловіків бажане лиш там, де жінки бажать обговорювати свої власні, виключно жіночі, справи. Поза тим жінки і чоловіки повинні бути приявні і діяльні, на рівних правах, по всіх суспільних організаціях і інституціях.

ОСИП А. РИТЕР

американський українець з Гудсон, Н. Й., що покінчив з відзначенням університет та вищий учительський курс в Освіро Каледж.

УКРАЇНЦІ В ВАНДРІВНІМ ТЕАТРАЛЬНОМ БІЗНЕСІ

Цього тижня в містечку Гекенсак, Н. Дж., дають вистави два українці, брати Іван і Василь Мандрики. Це їхнє представлення має ріжні атракції і його нераз ангажували інші американські циркові компанії. Брати Мандрики роджені в Сокалі, Західній Україні. До Канади вони прибули малими хлопцями. Звідтам вони дістались до Америки, де пішли в вандрівний цирковий бізнес. Своїм хистом вони поставили свої вистави на такім рівні, що мають тепер подостатком відвідувачів і вповні відержують конкуренцію. У своїйому листі до „Свободи“ вони запевняють, що хто відідає їх представлення, не пожалує ні часу ні гроша. Вистави будуть тривати до кінця цього тижня.

ПАДЕРЕВСЬКИЙ І НІМЕЦЬКА ЗАБОРОНА

БЕРЛІН. — Німецька влада відмовила проханням поляків відправити в Театрі Ріжнородностей Службу Божу за помершого музиканта Гната Падеревського. Це тому, що ніби більше згромадження людей в одному місці у воєнних часах загрожує публічній безпеці, а також є небезпека, що може бути леутинський налет, а нема відповідної протилетунської безпеки.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇ БІЗНЕСМЕНІВ.

УВАГА! **NIAGARA FALLS, N. Y.** УВАГА!
Повіdomляємо членів відділу 351 У. Н. Союзу, що
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
нашого відділу відбудуться
В НЕДІЛЮ, 6. ЛІПНЯ (JULY 6, 1941)
в годінні 4-тій пополудні
В ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛІ,
2717 FERRY AVENUE, NIAGARA FALLS, N. Y.
На збори повинні явитись усі члени відділу, щоб вислухати реферату в справах У. Н. Союзу, який буде виголошений організатором А. Маланчуком. Маємо до поладження на тих зборах також і свої братські та відділові справи.
І. Борок, секр.

УВАГА! **КОНЕКТИКОТ І НОВА АНГЛІЯ!**
УКРАЇНЬКА МОЛОДІЩА ОРГАНІЗАЦІЯ СТЕАТУ КОНЕКТИКОТ
— влаштує —
ДЕНЬ УКРАЇНЬКОЇ МОЛОДІ
В НЕДІЛЮ, 20. ЛІПНЯ (JULY 20, 1941)
В ПРЕКРАСНІМ ПАРКУ ARBEITER LIEDER TAFEL PARK
FORBES ST. (East Hartford-Glastonbury Town Line, Station 26)
EAST HARTFORD, CONN.
Парк отворений в год. 12. Вступ 35¢.
Програма: Виступ хорів і різні комічні змагання для старших і дітей. Танці будуть продовжатися до пізньої вечери при першорядній оркестрі. Буде добрий буфет, як тоді і т. і.
Просимо всіх прибути на цей величавий День Укр. Молоді. Приходьте громадою та докажіть єдність стейту Конектикот. — Комітет.

Д-р ОЛЕКСАНДЕР КОШИЦЬ.

Короткий Огляд Української Музики

(3 серії докладів на українські теми, що були влаштовані Департаментом Східно-Європейських мов Колумбійського Університету з У. Н. Союзом).

(1)

При огляді української музики приходиться говорити перше всього про народну музику, творчість, зокрема про народну пісню, яка має в собі всі національні перли й стала ґрунтом для організованого музикального українського мистецтва як світського так і церковного.

Музикальна творчість нашого народу огорнула пісню не тільки життя окремої одиниці з колоски до домовини, але й життя всієї нації у всіх проявах і змінах від перед-історичних часів аж до наших днів. В так званих „Обрядових піснях“ народна пам'ять донесла до нас з далеких сутінків нашого існування уламки поганського світогляду й ритуалу наших предків, а з початків нашої історії відблиски пишної княжої доби; в піснях „Історичних“ чуємо відгомін бур та катаклізмів нашої трагічної історії; в „Козацьких думах“ — невільничі плачі та громи й фанфари козацької слави; пісні „Весільні“ — це співана історія шлюбів, починаючи з часів матріархату; „Чумацькі пісні“ дихають на нас вітром безкраїх українських степів; Релігійні „Псалми й Канти“ хвалять нас ширістю й наївною простотою християнської віри й моралі; в „Побутових піснях“ знаходимо найдокладніші картини життя у всіх його проявах, заквітчані любовними поезіями повними чару й глибокого почуття, — а іскри веселості, гумору й сатири пісень „Жартівливих“ примінюють принаде світла життєздатності й здо-

рови народу лагідної влади, чутливого, але сильного й мужнього. Тож постараймося хоч коротко сказати про головні риси нашої пісні, щого безцінного скарбу українського народу.

ПІСНІ ОБРЯДОВІ.

Пісні Обрядові, як уже сказано, ведуть нас у сутинки праісторичного світогляду українського народу. В релігійних поглядах українця тих часів грало головну роль сонце й ті сили природи, що діляють під його впливом. Бажання первісного хлібороба вийти в контакт з тими силами породило певні акти, з яких склався поступенно культ, і в цих актах одним з головних чинників був спів, що надавав всьому характер і тон. Стабільність соняшних фаз в році: зима, весна, літо й осінь, — утворили в цьому хліборобському культі цикл річних свят на честь сонця й сил природи. Ці свята мали різний зміст відповідно збільшенню, чи зменшенню творчої сили природи під впливом сонця, а зі змістом свят мінився й зміст святкових пісень. Так що ці пісні охоплювали чотири пори року своєю чотирма галузями: а) зимовими — „Колядками й Щедриками“, б) весняними — „Веснянками“, інакше — „Веснінками, Гагілками, Ягілками, Галіями“ та „Троїцькими“, в) літніми — „Купальськими“, чи „Русальськими“ й „Петрівчаними“, та г) осінніми — „Обжиківими“ й „Весільними“.

(хоч ці останні співались і на протязі всього року при шлюбі). З бігом часу подробиці святкового ритуалу, в який входили ці пісні, загубилися і повернулися в незрозумілі народні звичаї, гри й хороводи, різні магичні формули й заклинання, але при цих архайчних уламках минулого залишилася в народній пам'яті пісня того ритуалу свята, молоді, хоч подекуди й затемнена давністю та деякими навістріваннями. Деякі з цих пісень ушкодило християнство, бо Церква борючись з поганством методом заміни, збила свої свята з поганськими й старалася надати їм нового змісту: так Різдво Христове вона приспособила до свята народження бога сонця — Сварога, Воскресіння Христа — до весняних свят пробудження природи з зимового сну, пам'яті Івана Христітеля — до літніх Купальських свят очищення водою й вогнем, Преображення Христового — до свят осінніх, Обжиківих і т. д. З цих християнських свят найкраще прийнялось свято Різдва, як найбільше зрозуміле, і воно найбільше відбилося на піснях зимових — Колядках, рештаж свят мало давалися до асиміляції й мало впливали, а то й цілком не впливали на зміст пісень. Так залишилися мало зачепленими Щедрики (Новорічні пісні) й цілком чистими — Веснянки й Купальські. Але і в процесі змішування двох ідей старе сплелось з новим в дивному узорі: з одного боку старовинний поганський культ і пісня набули участь в події, декорують всю картину дивною фантастикою й символікою, які разом з наївними й хвилюючими мелодіями роблять ці пісні найкращими в світовій різдвяно-півній літературі. Сутю християнські колядки без поганського складника, але з українською декорацією й мелодією, є невідторжним типом народного Різдвяного гимну, що дуже наближається до церковної музики характером, але перевищує її оригінальністю завдяки сутопісному складу мелодії. Згодом Церква утворила для народу свої колядки вже без національного елемента, вживаючи іноді народні мелодії, цей гатунок колядки є вже менш цікавий (а ноді цілком малоцінний). Ті з них, що мали народну мелодію, народ переімав і вживав їх поступенно перероблюючи самий текст їх, надаючи йому рис народної поезії. Так що ноді тільки шляхом літературного дослідження можна пізнати народне походження такої колядки.

Першим днем Різдва й Водохрищем. З походження це є пісня старо-поганського культу зимового повороту сонця (Бог-сварог) на літо. Назву „Колядка“ ці пісні одержали з джерел класичних в часі впливу нацив-античного культу цього світу на Україну, між II—VIII ст. по Хр. — На час цього зимового повороту сонця на літо надали як раз Римські Стурналії (свята на честь бога плодючості Сатурна), зєднані з грецькими святами Кронуса (бог шасивого віку) й піділені культом сонця, занесеним зі сходу римськими легіонерами, а також з новорічними „Календами“ й „Вотами“. Всі ці свята мали багато спільного з святами наших предків і зрозуміло, що назва римських „Календ“ так міцно закріпилася за нашими піснями. Отже маємо наші „Колядки“ трьох родів: поганські, християнізовані поганські й чисто християнські. В поганських колядках натуралістичний первинний є самодовільний, займає в колядці головне місце, і діючими особами являються сили природи, яка згідно з анімістичним світоглядом живе одним життям з чоловіком. В християнізованих колядках на першому місці стоїть первинний християнський, а поганські персонажі грають роллю чисто декоративну. В них Різдво Христове обставлено українськими національними декораціями й побутом, змальоване українськими рисами, зорігте теплотою українського національного духа. Поганські персонажі, що беруть участь в події, декорують всю картину дивною фантастикою й символікою, які разом з наївними й хвилюючими мелодіями роблять ці пісні найкращими в світовій різдвяно-півній літературі. Сутю християнські колядки без поганського складника, але з українською декорацією й мелодією, є невідторжним типом народного Різдвяного гимну, що дуже наближається до церковної музики характером, але перевищує її оригінальністю завдяки сутопісному складу мелодії. Згодом Церква утворила для народу свої колядки вже без національного елемента, вживаючи іноді народні мелодії, цей гатунок колядки є вже менш цікавий (а ноді цілком малоцінний). Ті з них, що мали народну мелодію, народ переімав і вживав їх поступенно перероблюючи самий текст їх, надаючи йому рис народної поезії. Так що ноді тільки шляхом літературного дослідження можна пізнати народне походження такої колядки.

Колядки співають від 25 грудня до 7. січня, себто між

Пані СІМОН МАТІЄ,
відома співачка, засуджена французьким урядом на смерть за симпатії для „Вільної Франції“.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВІ, НЕРВІВ І ШКІРИ, жовтуха, нирок, мочевого міхура, загальне ослаблення, пухлики, анемія.
ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ НА БАЖАННЯ Х-РАУ.
Поради Д-ром.
Екзамінація і Бадання Крові \$2.00.
ЛІЧІМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ
Гонорар приступний
Dr. BURTON DAVIS
415 LEXINGTON AVENUE,
Cor. 43rd St., Fourth Floor,
NEW YORK CITY.
ГОДИНИ: дніми: від 9 рано до 7:30
вечером. В. четвер від 9 до 4.
Неділями і святами від 10 до 1.

В ЧЛЕНІ УКРАїнського НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ІХ БУДУЧИНУ. ВПИСУЙТЕ СВОІХ ДІТЕЙ

10 РЕКОРДІВ \$3.75

ВИПРОДАЖ НА РІЖНІ 10-ЦАЛЮВІ
УКРАїнські РЕКОРДИ.
КОРИСТАЙТЕ З ОКАЗІЙ.
(Ліста 1).

- 80220 Було не рубати зел. дуба: І шумить і гуде. — Співає дует.
80343 Міста Америки. Ой поївай мужик. — Спів. Медов і Соловйова.
15532 Зелена рута. Пропала надія. — М. Зазуляк.
15541 Карі очі. Колиб мені Господи. — Марія Маніф.
15552 Тай орав мужик. Жий чорт мені надав. — Рогольський.
15558 Ой піду, ой піду. Галичанка. — Барчанівна і Давиденко.
15572 Журба Гаврилюк. Клопик Микити з жінкою. — Дует.
15577 Сячене. Як хто блан не знає. — В. Савицький.
15593 Лучка зелена. Одрехівський танець. — Барна і Ко.
21030 Христини Івана. 1—2. — Котович і Лішак.
27015 На небі зірка. Всі разом співайте. — М. Зазуляк.
27260 Хлопці з Синиці. Ході мій миленький. — Голутки-Кузини.
27216 Богачки викоплетили і Псалми. — Хор і орх. Гуменюка.
27203 Весілля в Пенсильнії. 1—2. — Жуковський і Лішак.
27168 Старости. 1—2. — Е. Жуковський, Р. Красновоєска.
27156 На фармі. Великі черевички. — Е. Жуковський.
27129 Бандуристи. На сімкові. — Спів і оркестра.
27111 Пів правли. Дорогі земляки. — Е. Жуковський.
27099 Майкові трюби. Диком-даком. — Е. Жуковський.
27083 Що грубо, то добре. Зрадинця. — Е. Жуковський.
27047 Молода на відході. Віат пані свахи. — Е. Жуковський.
27037 Чоловік в спілщині. Галичанка-коломийка. — Жуковський.
80219 Козак Січовий і Запорозький. — Укр. Оркестра.
15551 Оксана, коломийка. На риночку, полька. — Оркестра України.
15563 На Гончарівці, полька. Коломийка. — Оркестра Сурвянка.
15579 Шантекер, вальс. Таго, полька. — Оркестра Корнієнка.
15587 Тичицька Коломийка і Бандура. — Орх. Сербінського.
15591 Танці з Пісень 1—2. — Оркестра Корнієнка.
15608 На Воїську і Старий Одрехівський танець. — Оркестра.
27316 Полка Бабуся і Пів Воїска. — Гармонія.
27198 Танець нашої Івана. Полька від Терника. — Орх. Голутки.
27164 Танець на інголі. Запорозька, полька. — Орх. Гуменюка.
27106 Коло гаю похажує. Ой дівчино дівч. — Орх. Гуменюка.
27093 Забава в stodoli. 1—2. Оркестра Гуменюка.
27033 Український козак і Добрий вечір. — Українська оркестра.

(Ліста 2).

- 80262 Циганка ворожка. Влошні. — Медовий-Соловйова.
80375 Продивус руді вуса. Нісенятинця. — Дует.
81612 Забава з корчми 1—2. — Іван Мазини і Ко.
59055 Ніч на Україні. Пляска. — П. Гурський з парубками.
15533 Червона калина і Тропак. — М. Зазуляк.
15546 Дві жінки. Кохання. — Стеценко-Давиденко.
15554 Чудаця і Човник. — Барчанівна і Давиденко.
15559 Ліщинська і Чижик. — Укр. Національний Квартет.
15573 Циган на толочі. Не буди чоловіком. — В. Савицький.
15578 Наша коломийка. Січовий козак. — Орх. Сербінського.
15600 За Україну. Гимн У. Н. Союзу. — Хор Дирингити.
21004 Мілонерик. 1—2. — Іван Мазини і Ко.
27166 Іде, іде зельман. Чому. Галю, не замишай. — Спів і Орх.
27249 Весілля Січового поїва. — Орх. Голутки-Кузини і спів.
27165 Спить жінка тай не чує. Танцювала риба. — Дивов-Лотошин.
27153 Журю моя, журю. Ой не стились. — Співає М. Марушак.
27128 Завів жених. Танець зліз Яльова. — Жуковський-Гуменюк.
27114 Образований синочок. — Євген Жуковський, баритон.
27097 Гетьман-гетьмани. Серенда Шевченка. — Влад. Дил. а. бас.
27091 До Полаєва на відпуст. Вівчар на сопілці. — Спів-Орх.
27082 Лист з краю. Волокита. — Євген Жуковський.
27065 Боршик з грибами. Забрали, забрали. — Е. Жуковський.
27060 Бодай ся, когут злидів. Тонко пріла. — Е. Жуковський.
27055 Заручини. Віноклетини. — Спів і Оркестра.
27043 Ерше-перше. Лід рудий, баба руда. — Д. Медовий.
27004 Рече та стогне. Баламуті. — Д. Медовий, тенор.
80409 Ліпка в сніх стояла. Укр. Козак. — Воронец Орх.
15540 Галля, полька. Український танець. — Укр. оркестра.
15553 Гопак. Дівчина моя любя, коломийка. — Орх. Замуленка.
15566 Не журись, полька. На горах, вальс. — Л. Субота, гармонія.
15580 Коконка і Тремолька, польки. — Оркестра Корнієнка.
15588 Коломийки Румунка й Галичанка. — Орх. Корнієнка.
15593 Тече вода зліз явора. 1—2. — Барна і Ко.
15609 В гаю зетемні рази мови. Калина. — Віра Барчанівна.
21026 Старосітська коломийка. Пронив віш. — Орх. Анольського.
27310 Анна, полька. Ріані коломийки. — Оркестра Колумбія.
27104 Козак-тропак. На сімкові, коломийка. — Орх. Гуменюка.
27046 Давид, полька. Хлопці не знайте. — Орх. Колумбія.
27025 Самохія і Варіат, польки. — Гармонія-кларнет.

Вичеркніть з цієї лісти ті рекорди, котрих ви не хочете, а полишіть ті, котрі хочете мати. Замовлення на менше, ніж на 10 ріжних рекордів, не приймається. Задивившись собі лісту бажаних рекордів, витігніть її й зашліть на подану адресу з монитордером на \$3.75 за кожних 10 рекордів. Оферта важна лише, поки стане припасу рекордів. Спішіть за замовленням, бо запас на вичерпанні.

СВОБОДА

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

АМБАСАДОРКИ МОДИ.—Шість дівчат вислали ньюйорські модні магазини до Бразилії для розгосуду американського модярьського бізнесу.

ТАРЗАН Ч. 346. — Віч на віч.

FORTUNATELY FOR TARZANA SHE SAW BASCOM SHARP FIRST, AND SPRANG INTO THE TREES.

На шастя для Тарзана, в неї був знаменитий зір. Вона перша завважила Шарпа і миттю скочила на бік.

HER HEART FILLED WITH BLIND RAGE AT HER PUDDY Foe, SHE LEAPED AT HIM.

Споглядаючи на свого опухлого суперника, вона набрала до нього погорди. Далі вона сама скочила на нього.

SHARP HEARD THE RUSTLE OF LEAVES. INSTINCTIVELY HE JUMPED BACK... TARZANA MISSED HIM.

Шарп зачув хрускіт сухого бадилля і також інстинктивно відскочив на бік. Тарзана схибила його.

THE MAN SCREAMED IN TERROR AND LIFT HIS RIFLE TO FIRE.

Шарп з переляку закричав, а далі взяв у руки стрільбу і підніс її в напрямку дівчини.

ПЕРШИЙ УКРАїнський ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН в цілому виготовлюється в металевій трубі, двох автом. кріпленнях, встановлюється в цвинтарі. Похоронний Дом і т. д. \$295.00

Всє, чого треба, з анімацією олії й інтелектуальною задоволенням відправу й цвинтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4648

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
Обслуга шира і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch office (Filad):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
заряджує погребми по ціні тах низькій як \$150
Обслуга найкраща.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals at low as \$150
Telephone: GRamercy 7-7601.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
ЗАПІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-8577

СТАВІЙТЕ В РЯДІ УКРАїнського НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАїнсько - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАїнській ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“